

Potem sva dodala par kapljic očetne kisline, kateri sva bila prej primešala nekoliko vode; preiskovana tekočina je postala nato kislá. To sva potem zopet precedila in na cedilniku ostalo goščo posušila. Z malim koščkom te posušene snovi sva potem tako ravнала, kakor je opisano pod *c* št. 1. Pod drobnogledom svasedaj natančno zapazila Teichmannove krvne kristale.

4. Jeden del tekočine opisane pod *c* št. 3 sva postavila pred špektralni aparat. Takoj je bilo videti mej črtama *d* in *e* dvoje temnih prog.

Mnenje.

Poskušnji, opisani pod *c* št. 3 in 4 sta neovržno dokazali, da je bil hlačnik s krvjo zamazan. Če je bila kri človeška ali živalska, se ne da dognati, ker ni bilo najti krvnih telesec. Ta so bila z izpranjem pokončana.

Obdolženec se je z ozirom na mnogovrstne utemeljene dokaze kmalu udal ter priznal svoj zločin. Obsojen je bil na smrt, a pomiloščen na 20letno ječo.

Opomin pred prisego, zapriseganje in zaslišavanje prič v slovenskem jeziku (l. 1729.).

Priobčil P. pl. Radics.

Deželni sodni red cesarja Ferdinanda III. iz l. 1656. je v čl. XVI. tudi določal, naj se pri deželnih sodiščih skrbi za sposobne in take ljudi, ki bodo vzlasti znali priče zastran prisege opominjati, izpovedi marljivo poslušati itd.

Zato nahajamo pri deželnih sodiščih kranjskih še v prvi polovici 18. stoletja posebne »geschworene Zeugscommissäre«.

kojim je bila odmenjena naloga po smislu navedenega členu; takšen »Zeugscommissarius für Unterkrain« je bil leta 1729. Johann Sigmund von Breckerfeld zum Impelhoffen. Iz njegovega peresa hrani knjižnica gospoda grofa Anton Barbo-Wexenstein v gradu rakovniškem obsežen rokopis,¹⁾ ki si ga je bil imenovani komisar z veliko marljivostjo sestavil in ki ima naslov: »Zeugs-Commissarisches Formular- und Handbüchel... des Herzogthums Crain...«¹⁾

Iz tega rokopisa smo posneli tudi nastopne izvirne podatke o tedanji sodni praksi pri opominu pred prisego, pri zapriseganji in zaslišanji prič, namreč:

Admonitio Perjurij.

Nar poprei je pomiflet, ienu resométe: kai kriva ali napravizhna Perséga ftrafhniga, ienu Sapelániga u'sebi ima, katére se priftuje v'sákemu Vérnimu kershenku poleg fuoie Dufhe várvate. Satéga Volo v'sak kér-fhenég, katére na suoio Dufho more perfhézhé, ta ima Tri Perfte gore v'fignet. Per pérvemu perfte to ie ta Pauéz, se fastópe Buch Ozhe; per Drugemu perfte, Buch Sin; per tem trétemu se fastópe Buch S. Duch. Ta druga dua perpógnena Perfita pak poméneta (to ie ta Vezhe) le to fhlachtno Dufho, katéra ie pod tem Zhloveiftuam fataiena; ta male perfst pak poméne letu Telu. Skose to Desno Rokò ie pomislet sam Buch, katére ie ftuaru to Semlo, Nebu, ienu v'se Diaine.

Katere Zhlovek ie sam sebe grófovet, ali neperiasen, de eno krivo perségo perséfhe, le ta perséfhe v'take vífhe, kakor de be reku: oku ieft doness krivù perséfhem, tóku ieft profsem Bogà Ozhéta Sinù ienu S. Duchà, da boeem fataièn, ienu odvérfhen od Liza Bofhiega, ienu da tiftu Lize mene bode enu prekléftvu móiega Teléfsa ienu dufhe na vek ienu kumei:

k' Drúgemu govóri en v'sak kervizhnu perséfhem, toku ieft profsem Bogà Ozhéta, Sinù ienu S. Duchà. da mene na moi perhódne Zhafs, kadar se moia Dusha od Teléfsa lozhila bode, nigdar k' pomozhe ne k' vefséle, ienu k' isvélizhainu ne pride.

k' Trétiemu, katéri kole krivù perséfhe, letà tokù govori, kokar de bi reku: Oku ieft donefs krivù perséfhem, toku ieft profsem Bogà Ozhéta, Sinù, ienu S. Duchà, ienu tude to zheftitu Sahuálenu Jagne nashiga Isvelizharia ienu Gospúda Chriftufsa Jéfhufsa, de bi negóva naifrezhéna Gnada, ta nadoufhnast negóviga brítkega terpléina, ienu Smerte, kokar tudi

¹⁾ Ta rokopis, ki ga deloma objavljamo s prijaznim dovoljenjem gospoda grofa Barbo, obsega na 268 str. 8° mej drugim tudi celo vrsto genealožkih zapiskov, vse gradove in kraje na Kranjskem po imenu in po daljavah itd. vse po stanji l. 1729.

negou tefchke S. Putt, ienu negóva nadoúfhna martra, na mene bógemu Gréshneku billa Sbrífsana ienu Sgubléna.

k' Zhetértemu, katéri krivú perséfhe, letà toku govori, kokar de bi reku: Oku iest danáshne Dan krivú perséfhem, toku iest profsem Bogà, Ozhéta, Sinu ienu S. Duchà, de bi moia Dusha, katéra ie per tem zhetértem Peristu Saftoplena, ienu moie Telù, kateru je per tem petem peristu pomislenu, s'kupai na vekínu kumei sgublénu bilu, na ta perhodne Zhas lete Straschne Bofhie Sodbe, pret katéro iest krivú perséfhe Zhlovek per raitenge ftau bodem, ienu de imam Od-delen bite od v'seh Suetnikou; ienu de imam odvérhen bite od Svétega Pogléda Bóhiega Oblizhia, ienu náshega Gospúda Jefusha Christustusha na vek ienu kumei. Satéga volo smisle, ô kerfhánske Zhlovek! kai s'eno ftrashno Sodbo sam zhes-se strish, oku krivú persefhes.

Polek tega more enu pravu kerfhansku Serze premislet, kai kriva perséga she vezh v sebi imà. Katéri tedei krivú perséfhe, ta se odpovei Gospud Bogù, ienu negove miloste, temu téshkemu Terpléinu ienu britke smerte náfhiga Odrefheníka Jefhufsa Christufha. ienu u'se nega Dobrúte.

Ta krivú perséfhe Zhlovek u'same ies negóvo krivo perségo temu, super katériga on krivú perséfhe, negóvu blagù, ienu u'se tu, fakar kole ta kriva Pritsha govori. Ta krivú perséfhe Zhlovek premaga ief negovo krivo persego tega Richtaria, ienu polek nega u'se taiste, katére sódio; de Zhes letù ena krivizhna sodba se ifrezhe. kokar tude ogolffá ienu perprave taistega, super katériga ta krive Perséfnik govori, ienu fausch sprizhuie, fa tu negóvu; temu drugému pak, kateremu pravizhnu na slishe, on dá. Satega volo, en krive Perséfnik nigdar Bofhiega Oblizhia nemore videte, temotsh u'sem hudem duhovam, ienu Vragam u' dblaft pride, oku on nafai ne dà ienu napoverne, taistemu, katéremu ie on skufi suoio krivo perségo odvseu.

k' Sadnemu, kadar se fvei, ienu fnaide, de ena Prizha kervizhnu perséfhe, taku bode tude en tak krivú perséfhe Zhlovek na blage ienu na fhevóte od Defhelske Gosposke terdù ftraffan.

* Taku tedei Vi, kateri sedai boste persegli, se bofte veidele varvate pred leto grofovitzno vezhno ienu tudi pred to posuetno straffengo; katéro Vi skufi krivo ali napravizhno Perségo be se sadobili, oku Vi namrezh fedai pravo mislu ienu mánengo be naiméle, v'se taiftu, kar leta perséga v'sebe fapópáde, ienu kar Vi per persége govórete, prou derfháte ienu dapernefte: Ali, oku Vi tudi pokler dergazhe, koker skusi vasho perségo oblúbete be fturili.

(Konec prih.)

